

Dr Paula PAVLEK
Poljoprivredni fakultet, Zagreb

Povrćarstvo Holandije

Početak 1957. g. Holandija je brojala 11 milijuna stanovnika. Holandija spada među najnaseljenije zemlje u svijetu. Gustoća iznosi 324 stanovnika po km² (prosječno), dok u zapadnom dijelu dostiže taj broj 850 stanovnika po km². Ukupna obradiva površina iznosi danas 2,5 milijuna hektara. Godišnje se od te površine oduzima 2.500 do 3.000 ha za neagrarne svrhe. Nove poljoprivredne površine dobivaju isušivanjem Zuiderskog jezera, a i drugih površina koje se danas nalaze pod morem. Oko jedne trećine cijele Holandije čine t. zv. polderi — površine dobivene isušivanjem mora.

Sve to ukazuje da Holandanci moraju vrlo racionalno iskorištavati svaku stopu zemlje i plodnog tla, da bi mogli prehraniti tako brojno stanovništvo.

Holandija je zemlja u kojoj vlada izrazita atlantska klima: nema jakih zima, a niti velikih vrućina. Prosječna najniža temperatura u siječnju iznosi 2,8°C, a najviša u srpnju 18,3°C. Isto su tako i oborine jednakomjerno raspoređene tokom cijele godine. Prosječno padne godišnje 694 do 755 mm oborina.

Zahvaljujući takvoj umjerenj klimi, u Holandiji postoje povoljni uslovi za uzgoj lisnatog, zeljnatog i korjenastog povrća. Razvojem većih gradova, kao što su Amsterdam, Rotterdam i drugi, razvija se i uzgoj povrćarstva, a paralelno s time i naučno istraživački rad na tom području, kao i školovanje kadrova (od raznih kurseva pa do fakulteta).

Ukupna površina pod povrćem, računajući ovdje i rani krumpir, iznosi 48.000 ha (podaci iz 1957. g.) Povrćarstvo se naročito razvilo između 1912. i 1940. g. 1912. g. bilo je pod povrćem 22.000 ha, a 1940. g. 40.000 ha. Osim toga, pod staklom se uzgaja povrće na površini od 3.200 ha. 1945. g. proizvedeno je 1.000.000 tona raznog povrća.

Od ukupne količine proizvedenog povrća, 30 do 40% se izvozi. Najveći uvoznici holandskog povrća jesu Zapadna Njemačka, Velika Britanija, Belgija — Luxemburg i Švedska.

1. **Južna Holandija** — »Westland« je poznati centrum proizvodnje povrća. Poznata mjesta toga područja jesu Naaldwijk's—Gravenzande, Monster, Poeldijk, Weteringen, Honselersdijk, De Lier i Loosduinen. Glavni faktori, koji omogućuju tako intenzivnu povrćarsku proizvodnju u tom području su povoljna tla (humusni pijesak, te na nekim mjestima nešto teža ilovasta tla), dovoljno vode, te naročito povoljan položaj obzirom na mogućnosti transporta. Naročito se mnogo u tom području nalazi površine pod staklom (oko 1.400 ha).

Najvažniji proizvodi jesu: rajčica, krastavci, salata glavatica, cvjetača, endivija, mrkva, dinje, špinat, grah mah, poriluk, kelj pupčar i crni korijen.

Sa »Westland«-om graniči drugo poznato područje »De Kring«. Ovdje nalazimo vrlo intenzivan uzgoj pod staklom (Berkel, Rodenrijs, Rotterdam — Pijnacker, Leidshendam). Uzgaja se sve povrće kao i u »Westland« sa izuzetkom kelja pupčara i crnog korjena.

Westland i De Kring poznati su kao južno holandsko područje uzgoja povrća pod staklom.

Treće područje povrća čine t. zv. južniholandski otoci (Ijsselmonde, Voorne-Putten, Goeree-Overflakkee i Rozenburg). U tom se području uzgaja povrće vani na otvorenom na površini od 4.000 ha i na oko 180 ha pod staklom. Najvažniji je centrom općina Zwijndrecht s okolicom. Ovdje se uz ostale kulture mnogo uzgaja i cikorija, salata te jagode.

Na sjeveru provincije Južna Holandija leži područje »De Venen« (Roelofarendsveen, Ter Ar i provincija Utrecht). Oko 450 ha zauzimaju kulture koje se uzgajaju na otvorenom i 75 ha pod staklom.

2. Sjeverna Holandija — U okolici Amsterdama uzgaja se salata, špinat, mrkva, krastavci, endivija, cikorija-salata, poriluk, celer, peršin. Oko 900 ha otpada na uzgoj vani, a 70 ha pod staklom.

Zapadnije na podnožju dina nalazi se drugi centrom Kennemerland na površini oko 800 ha. Najvažnije su kulture: jagode, špinat, grah mah., kelj pupčar, poriluk, mrkva, salata. Naročito je ovdje važna proizvodnja jagoda, (najranija proizvodnja).

Sjevernije leži treće područje »De Langedijk«. Ovdje prevladavaju teža tla. Ukupna površina pod povrćem iznosi oko 4.200 ha. Najvažniji su proizvodi: rani krumpir, kupus, crveni kupus, kelj. Transport se vrši kanalima. Mnogo se proizvodi kasni kupus, koji se sprema u posebnim spremištima, te se može sukcesivno trošiti. Osim kupusnjača u tom se području uzgaja mnogo luka, mrkve, cikle, endivije i graha mah.

Istočnije leži područje »De Streek« — a sastoji se od niza sela zapadno od grada Enkhuizen. Na lakšim glinenim tlima uzgaja se najviše rani krumpir, cvjetača, cikla, kelj i cikorija-salata. Ukupna površina pod povrćem iznosi 3.500 ha.

3. Sjeverni Brabant — U zapadnom dijelu te provincije u okolici Bergen-op-Zoom nalazi se oko 600 ha pod povrćem. To je centar proizvodnje cvjetače, šparge, jagoda i graha mah.

Drugo područje je područje općine grada Breda. Ovdje se mnogo uzgaja jagoda, graška, mrkve, kelja pupčara. (Ukupna površina oko 2.900 ha). U tom području ima mnogo industrija za preradu povrća.

Istočni dio sjevernog Brabanta je poznat kao područje uzgoja graha mah.

4. Limburg — Ovdje se oko Venlo-a uzgaja povrće na površini od oko 4.000 ha vani na polju i oko 120 ha pod staklom. Tlo se sastoji od manje ili više ilovaste pjeskulje. Vrlo je važna u tom području kultura šparge i visokog graha, zatim krastavci, mlada mrkva, poriluk, celer, salata, rajčica, bob.

Sve vrste povrća prodaju se aukcijski, tako da dolazi na tržište uvijek svježa i kvalitetna roba.

Rad mnogih instituta, kao i dovoljno stručnog kadra omogućuju da povrćarstvo stalno napreduje.